

«TASDIQLAYMAN»

O'zR FA Zoologiya instituti

direktori, b.f.d., professor

R. R. Kolutso

« 03 » 09 2026 y.

**03.00.06 – ZOOLOGIYA IXTISOSLIGI BO'YICHA DOKTORANTURAGA (DSc)
TALABGORNING TAQDIMOTIGA QO'YILADIGAN TALABLAR**

Doktoranturaga (DSc)
talabgorning taqdimotiga
qo'yiladigan talablar
Zoologiya instituti Ilmiy kengashining
2026-yil 28-avgustdagi
14-sonli majlisi qarori bilan tasdiqlangan

Toshkent – 2026 y.

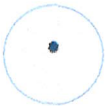

Tashkilot nomi

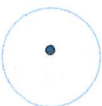
Tadqiqot mavzusi va talabgor to'g'risidagi asosiy ma'lumotlar

Doktorantura (DSc)ga qabul uchun

Tadqiqot mavzusi

Talabgor:
F.I.O.

Ilmiy ixtisoslik:
shifri va nomi

Taqdimot
sanasi: " " 20__ yil

Avvalgi ilmiy natijalar va ularning rejalashtirilayotgan tadqiqot bilan bog'liqligi

Ushbu bo'limda talabgorning avvalgi ilmiy faoliyati doirasida olingan, rejalashtirilayotgan tadqiqotga bevosita daxldor asosiy ilmiy natijalari, ular orqali hal etilgan ilmiy masalalar hamda yangi tadqiqot muammosiga o'tishdagi uzviylik yoritiladi

Taqdimotda ko'rsatiladigan ma'lumotlar

Avvalgi asosiy ilmiy natijalar

Talabgor tomonidan avvalgi ilmiy faoliyat davomida olingan, rejalashtirilayotgan tadqiqotga bevosita daxldor asosiy ilmiy natijalar yoritiladi

Avvalgi natijalar orqali hal etilgan ilmiy masalalar

Olingan natijalar yordamida qaysi ilmiy masalalar hal etilgani va ular orqali nimalarga erishilgani ko'rsatiladi

Yangi ilmiy muammoga o'tish

Avvalgi natijalar yangi ilmiy muammoga qanday olib kelgani, davom ettirilishi zarur bo'lgan jihatlar asoslanadi

Yangi tadqiqot uchun ilmiy asos va tajriba

Talabgorning avvalgi tajribasi, bilim va ko'nikmalari yangi tadqiqotni muvaffaqiyatli amalga oshirishga xizmat qilishi ko'rsatiladi

1

Avvalgi ilmiy natijalar

2

Hal etilgan masalalar

3

Yangi ilmiy muammoga o'tish

4

Ilmiy asos va tajriba

5

Yangi tadqiqotga uzviy bog'liqlik

Baholashda e'tibor qaratiladi

Avvalgi asosiy ilmiy natijalar

asosiy natijalar ajratilgan, rejalashtirilayotgan tadqiqotga daxldor va ilmiy mazmunda bayon etilgan

Avvalgi natijalar orqali hal etilgan ilmiy masalalar

hal etilgan ilmiy masalalar va ularning ilmiy yoki amaliy ahamiyati asoslangan

Yangi ilmiy muammoga o'tish

yangi ilmiy masala avvalgi natijalardan mantiqan kelib chiqqan va tadqiqot avvalgi ishlarning takrori emas

Yangi tadqiqot uchun ilmiy asos va tajriba

mavzu bo'yicha tegishli ilmiy tajriba hamda uning yangi tadqiqotni amalga oshirishdagi ahamiyati asoslangan

Eslatma:

ushbu bo'limda asosiy e'tibor avvalgi natijalarning mantiqiy davomiyligini ta'minlash, yangi ilmiy muammoga o'tishdagi uzviylikni asoslash hamda doktorantning ilmiy salohiyati va tajribasini namoyon etishga qaratiladi.

Ilmiy muammoning zamonaviy holati va hal etilmagan jihatlar

Ushbu bo'limda tanlangan ilmiy muammo bo'yicha hozirgi kunda erishilgan asosiy yutuqlar, mavjud bilim va yondashuvlar tahlil qilinadi hamda hal etilmagan jihatlar aniqlanadi

□ Taqdimotda ko'rsatiladigan ma'lumotlar

• Ilmiy muammo va uning dolzarbligi

Tadqiqotga asos bo'layotgan aniq ilmiy muammo yoki masala hamda uning dolzarbligini tasdiqlovchi dalillar yoritiladi

• Zamonaviy ilmiy yondashuvlar va mavjud natijalar

Mahalliy va xorijiy tadqiqotlarda mavzu bo'yicha erishilgan asosiy ilmiy natijalar, yondashuvlar va tendensiyalar ko'rsatiladi

• Hal etilgan masalalar

Ilgari bajarilgan tadqiqotlar orqali qaysi ilmiy masalalar hal etilgani qisqacha bayon etiladi

• Hal etilmagan yoki yetarlicha o'rganilmagan jihatlar

Mavjud bilimlar chegarasi, hali yechim topilmagan yoki yetarlicha o'rganilmagan masalalar aniqlanadi

• Yangi tadqiqot zarurati

Hal etilmagan jihatlar asosida yangi tadqiqotni amalga oshirish zarurati asoslantiriladi

• Asosiy manbalar

Foydalanilgan muhim manbalar va ularning qisqacha tahlili ko'rsatiladi

🔍 Baholashda e'tibor qaratiladi

✓ Muammoning dolzarbligi va asoslanganligi

tanlangan muammoning ilmiy va amaliy ahamiyati, dalillar bilan asoslanganligi

✓ Zamonaviy holatni tahlil qilish sifati

mavjud ilmiy yutuqlar va yondashuvlar yetarli darajada tahlil qilinganligi

✓ Hal etilmagan jihatlarini aniqlash

mavjud bilimlar chegarasi to'g'ri aniqlanganligi, bo'shliqlar asosli ko'rsatilganligi

✓ Yangi tadqiqot zaruratining asoslanganligi

hal etilmagan jihatlardan kelib chiqib, yangi tadqiqotga ehtiyoj mantiqan asoslanganligi

✓ Foydalanilgan manbalar va tahlil sifati

manbalar dolzarbligi, ishonchliligi hamda tahlilning chuqurligi

Eslatma:

ushbu bo'limda asosiy e'tibor muammoning zamonaviy holatini real manbalar asosida tahlil qilishga, hal etilmagan jihatlarini aniqlashga hamda yangi tadqiqot zaruratini mantiqan asoslashga qaratiladi.

Tadqiqot konsepsiyasi, maqsadi va asosiy vazifalari

Ushbu bo'limda rejalashtirilayotgan tadqiqotning ilmiy konsepsiyasi, asosiy maqsadi hamda maqsadga erishish uchun belgilangan asosiy vazifalar yoritiladi

Taqdimotda ko'rsatiladigan ma'lumotlar

Tadqiqot konsepsiyasi

Tadqiqotning umumiy ilmiy g'oyasi, yondashuv va asosiy tamoyillari, uni amalga oshirishga doir konseptual yondashuv bayon etiladi

Tadqiqotning maqsadi

Tadqiqot davomida erishilishi ko'zda tutilayotgan asosiy ilmiy natija yoki kutilayotgan yechim aniq va umumlashirilgan tarzda ifodalanadi

Maqsadga erishish yo'nalishi

Tadqiqot maqsadiga erishish uchun belgilangan ilmiy yo'nalishlar va ularning o'zaro bog'liqligi ko'rsatiladi

Asosiy vazifalar

Tadqiqot maqsadiga erishish uchun bajarilishi rejalashtirilgan asosiy ilmiy vazifalar ketma-ket va mantiqiy izchillikda keltiriladi

Vazifalar o'zaro bog'liqligi

Belgilangan vazifalarning bir-birini to'ldirishi, mantiqiy ketma-ketligi hamda maqsadga qanday hissa qo'shishi yoritiladi

Kutilayotgan ilmiy natija

Tadqiqot yakunida olinishi kutilayotgan asosiy ilmiy yoki amaliy natija haqida umumiy ma'lumot beriladi

1

Ilmiy g'oya
va yondashuv

2

Asosiy
maqsad

3

Asosiy
vazifalar

4

Vazifalar o'zaro
bog'liqligi

5

Kutilayotgan
ilmiy natija

Baholashda e'tibor qaratiladi

Konsepsiyaning mantiqiyliigi va asoslanganligi

tadqiqot konsepsiyasi ilmiy asoslangan, izchil va tadqiqot mavzusiga mos darajada yoritilganligi

Maqsadning aniqligi va muvofiqligi

tadqiqot maqsadi aniq ifodalangan va vazifalar bilan uzviy bog'langanligi

Vazifalarning to'liqligi va izchilligi

belgilangan vazifalar maqsadga erishishni ta'minlaydigan darajada to'liq va mantiqan to'g'ri ketma-ketlikda belgilanganligi

Vazifalar o'zaro bog'liqligining ta'minlanganligi

vazifalar o'zaro uzviy bog'langan va tadqiqotning umumiy maqsadiga xizmat qilishi

Kutilayotgan natijaning asoslanganligi

kutilayotgan ilmiy natija real, erishish mumkin va tadqiqot maqsadiga mos ravishda belgilanganligi

Eslatma:

ushbu bo'limda asosiy e'tibor tadqiqot konsepsiyasining izchilligi, maqsadning aniqligi, vazifalarning mantiqiy bog'liqligi va kutilayotgan natijaning asoslanganligiga qaratiladi.

Tadqiqot obyekti, predmeti va qamrovi

Ushbu bo'limda tadqiqotning o'rganish doirasi, asosiy e'tibor qaratiladigan predmet hamda tadqiqot amalga oshiriladigan hudud, davr, ma'lumotlar va namunalar doirasi yoritiladi

Taqdimotda ko'rsatiladigan ma'lumotlar

Tadqiqot obyekti

Tadqiqotda o'rganiladigan muayyan jarayon, hodisa, tizim yoki obyekt aniqlanadi

Tadqiqot predmeti

Tadqiqot obyekti doirasida bevosita o'rganiladigan muayyan xususiyatlar, omillar, bog'lanishlar yoki jarayonlar aniqlanadi

Obyekt va predmetning o'zaro bog'liqligi

Predmetning obyekt tarkibidagi o'rnini va u bilan o'zaro bog'liqligi yoritiladi

Tadqiqot qamrovi

Tadqiqot amalga oshiriladigan hudud (geografik), davr (vaqt), ma'lumotlar manbalari, namunalar yoki kuzatuvlar doirasi ko'rsatiladi

1

Obyekt

2

Predmet

3

O'zaro
bog'liqlik

4

Hudud

5

Davr

6

Ma'lumotlar
va namunalar

7

Qamrov

Baholashda e'tibor qaratiladi

Obyektning aniqligi va mosligi

tadqiqot obyekti ilmiy sohaga mos, aniq va yetarlicha asoslanganligiga

Predmetning fokuslanganligi

tadqiqot predmeti obyekt doirasida aniq belgilangan va o'rganishga yo'naltirilganligiga

O'zaro bog'liqlikning izchilligi

obyekt va predmet o'rtasidagi bog'liqlik izchil va mantiqan asoslanganligiga

Qamrovning asoslanganligi va yetarliligi

hudud, davr, ma'lumotlar va namunalar doirasi tadqiqot maqsadi va vazifalariga mos, yetarli va asoslanganligiga

Amaliy imkoniyat va real tadbqiqiylik

belgilangan qamrov tadqiqotni amaliy jihatdan amalga oshirishga imkon berishiga

Eslatma:

ushbu bo'limda asosiy e'tibor tadqiqot obyekti va predmetining aniq belgilanishi, ularning o'zaro bog'liqligi hamda tadqiqot qamrovining asoslanganligi va yetarliligi qaratiladi.

Tadqiqot metodologiyasi va usullari

Ushbu bo'limda tadqiqotni amalga oshirish uchun qabul qilingan metodologik yondashuv, qo'llaniladigan usullar majmui hamda ularning tanlanish asoslari yoritiladi

Taqdimotda ko'rsatiladigan ma'lumotlar

Metodologik yondashuv

Tadqiqotning umumiy metodologik asoslari, yondashuv turi va ilmiy nuqtai nazar asoslari yoritiladi

Tadqiqot usullari majmui

Tadqiqotda qo'llaniladigan nazariy, empirik va eksperimental usullar to'plami tavsiflanadi

Usullarni tanlash asoslari

Tanlangan usullar tadqiqot maqsad va vazifalariga mosligi, ularni qo'llash zarurati hamda afzalliklari asoslanadi

Usullarni qo'llash ketma-ketligi

Usullarning qo'llash bosqichlari, ularning o'zaro bog'liqligi va mantiqiy tartibi ko'rsatiladi

Kutilayotgan natijalar va usullarning samaradorligi

Qo'llaniladigan usullar orqali erishiladigan kutilayotgan natijalar hamda ularning ishonchiligi va samaradorligi yoritiladi

Axborot manbalari va ma'lumotlar bazasi

Tadqiqotda foydalaniladigan asosiy ma'lumot manbalari, ma'lumotlar bazasi va ularning tavsifi keltiriladi

1

Yondashuv

2

Usullar
majmui

3

Tanlash
asoslari

4

Qo'llash
ketma-ketligi

5

Kutilayotgan
natijalar

6

Manbalar va
ma'lumotlar
bazasi

Baholashda e'tibor qaratiladi

Metodologik yondashuvning asoslanganligi

tadqiqot metodologiyasi ilmiy asoslangan, dolzarb va mavzuga mos yoritilganligi

Usullarning maqsad va vazifalarga mosligi

tanlangan usullar tadqiqot maqsadi va vazifalarini amalga oshirishga xizmat qilishi

Usullar majmuasining yetarliligi va uyg'unligi

usullar to'plami muammoni tadqiq etish uchun yetarli va o'zaro uyg'un shakllantirilganligi

Usullarni qo'llash ketma-ketligi

usullarni qo'llash ketma-ketligi mantiqiy, izchil va asoslantirilganligi

Natijalarning ishonchiligi va samaradorligi

usullar orqali erishiladigan natijalar ilmiy ishonchli va samarali bo'lishi

Ma'lumotlar manbalarining yetarliligi

foydalaniladigan manbalar ishonchli, dolzarb va tadqiqot uchun yetarli darajada bo'lishi

Eslatma:

ushbu bo'limda asosiy e'tibor metodologik yondashuvning asoslanganligi, usullarning maqsad va vazifalarga mosligi, ularning ketma-ketligi hamda kutilayotgan natijalar ishonchiligi va ma'lumot manbalari yetarliligiga qaratiladi.

Kutilayotgan ilmiy yangilik

Ushbu bo'limda tadqiqot natijasida olinishi kutilayotgan ilmiy yangiliklar, ularning mazmuni, ilmiy asoslanganligi hamda amaliy ahamiyati yoritiladi

Taqdimotda ko'rsatiladigan ma'lumotlar

Kutilayotgan ilmiy yangiliklarning mazmuni

Tadqiqot natijasida olinishi kutilayotgan yangi ilmiy bilimlar, yondashuvlar, tamoyillar yoki yechimlar tavsiflanadi

Yangiliklarning ilmiy asoslanganligi

Kutilayotgan yangiliklar ilmiy nazariyalar, mavjud bilimlar va zamonaviy ilmiy yondashuvlar bilan uzviy bog'liqligi ko'rsatiladi

Yangiliklarning ilmiy darajasi

Yangiliklarning nazariy yoki uslubiy jihatdan qanchalik yangi ekani, mavjud bilimlardan farqlanishi yoritiladi

Ilmiy va amaliy ahamiyati

Kutilayotgan yangiliklarning ilm-fan rivojiga qo'shadigan hisssasi hamda amaliyotda qo'llanish imkoniyatlari ko'rsatiladi

Natijalarning verifikatsiya va tasdiqlanish yo'llari

Yangiliklarning ishonchiligi va to'g'riligini tasdiqlash uchun rejalashtirilgan usullar hamda baholash mezonlari tavsiflanadi

1

Yangi g'oya
va yondashuv

2

Ilmiy asos
va dalillar

3

Kutilayotgan
yangiliklar

4

Ilmiy va amaliy
ahamiyat

5

Verifikatsiya va
tasdiqlash

Baholashda e'tibor qaratiladi

Yangiliklarning mazmuni va aniqligi

kutilayotgan yangiliklar aniq va tushunarli tarzda ifodalanganligi

Ilmiy asoslanganlik darajasi

yangiliklar mavjud ilmiy bilimlar va nazariyalar bilan uzviy bog'langanligi

Yangiliklarning ilmiy darajasi va yangiligi

tadqiqot natijasida olinadigan yangiliklarning ilmiy nuqtai nazardan qanchalik yangi ekani

Ilmiy va amaliy ahamiyat

yangiliklarning ilm-fan va amaliyot uchun ahamiyatli hamda qo'llanish imkoniyatiga egaligi

Verifikatsiya va tasdiqlash imkoniyatlari

yangiliklarning ishonchiligi va to'g'riligini tasdiqlash usullari asoslanganligi

Eslatma:

ushbu bo'limda asosiy e'tibor kutilayotgan ilmiy yangiliklarning mazmuni, ilmiy asoslanganligi, ilmiy va amaliy ahamiyati hamda ularni verifikatsiya va tasdiqlash imkoniyatlariga qaratiladi.

Kutilayotgan natijalarning ilmiy va amaliy ahamiyati

Ushbu bo'limda tadqiqot natijalarining ilm-fan rivojiga qo'shadigan hissasi hamda amaliyotda qo'llanish imkoniyatlari va kutilayotgan foydalari yoritiladi

Taqdimotda ko'rsatiladigan ma'lumotlar

Ilmiy ahamiyat

Tadqiqot natijalarining ilmiy bilimlarni kengaytirish, mavjud nazariyalar va yondashuvlarni takomillashtirish, yangi ilmiy yo'nalishlar va tadqiqotlarga asos bo'lishdagi ahamiyati yoritiladi

Nazariy yangiliklarga qo'shiladigan hissa

Kutilayotgan natijalar orqali qo'lga kiritiladigan nazariy yangiliklar, ilmiy tushunchalar va qoidalar tizimiga qo'shiladigan hissasi ko'rsatiladi

Amaliy ahamiyat

Natijalarning amaliy sohalarida qo'llanilishi, jarayonlarni takomillashtirish, samaradorlikni oshirish va muammolarni hal etishda beradigan foydasi yoritiladi

Amaliyotda qo'llanish sohalari

Tadqiqot natijalarining qaysi soha va tarmoqlarda, qaysi turdagi tashkilot va korxonalarda qo'llanishi mumkinligi ko'rsatiladi

Kutilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy samara

Natijalarning jamiyat uchun foydasi, iqtisodiy samaradorlik, resurslarni tejash, ekologik va ijtimoiy ta'siri yoritiladi

Natijalar ishonchliligi va barqarorligi

Kutilayotgan natijalarning ishonchliligi, takrorlanuvchanligi va amaliyotda barqaror qo'llanish imkoniyatlari asoslanadi

1

Ilmiy bilimlar
kengayadi

2

Nazariy yangiliklar
kiritiladi

3

Amaliyotda
qo'llaniladi

4

Samaradorlik
oshadi

5

Barqaror va
foydali natija

Baholashda e'tibor qaratiladi

Ilmiy ahamiyatning darajasi

kutilayotgan natijalar ilm-fanga qo'shadigan hissasi va yangi bilimlar yaratish salohiyati

Nazariy yangilikning asoslanganligi

natijalarning nazariy yangilik darajasi va ilmiy asoslanganligi

Amaliy ahamiyat va qo'llanish imkoniyati

natijalarning amaliyotda qo'llanilishi va muammolarni hal etishga xizmat qilishi

Amaliyotga joriy etish istiqbollari

natijalarni amaliyotga tatbiq etish imkoniyatlari va joriy etish mexanizmlarining mavjudligi

Ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik

tadqiqot natijalarining iqtisodiy samarasi, resurslarni tejash va ijtimoiy foydasi

Natijalar ishonchliligi va barqarorligi

kutilayotgan natijalarning ishonchliligi, takrorlanuvchanligi va barqaror qo'llanish imkoniyatlari

Eslatma:

ushbu bo'limda asosiy e'tibor kutilayotgan natijalarning ilmiy va amaliy ahamiyati, ularning nazariy yangilik darajasi, amaliyotda qo'llanishi hamda kutilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligiga qaratiladi.

Tadqiqotni amalga oshirish strategiyasi, bosqichlari va yakuniy asoslash

Ushbu bo'limda tadqiqotni samarali va bosqichma-bosqich amalga oshirish strategiyasi, reja-jadvali hamda kutilayotgan natijalarni yakuniy asoslash yoritiladi

© Tadqiqotni amalga oshirish strategiyasi

Tadqiqot maqsadiga samarali erishish uchun izchil, tizimli va dalillarga asoslangan yondashuv qo'llanadi. Strategiya ilmiy metodologiya, zamonaviy usullar, resurslar samaradorligi va natijalarning amaliyotga yo'naltirilganligini ta'minlaydi.

Bosqichlar rejasi (3 yil)

1 1-bosqich Tayyorlov bosqichi (1–12 oy)

- Mavjud adabiyotlar va amaliy tajribalar tahlili
- Tadqiqot dizayni va metodologiyasini shakllantirish
- Ma'lumotlar manbalari va zarur ma'lumotlarni aniqlash
- Dastlabki ma'lumotlarni yig'ish va tizimlashtirish
- Dastlabki tahlillar va yondashuvlarni aniqlashtirish

2 2-bosqich Asosiy tadqiqot bosqichi (13–24 oy)

- Ma'lumotlarni yig'ish va eksperimental/empirik tadqiqotlarni amalga oshirish
- Tanlangan usullar bo'yicha tahlil va modellash
- Natijalarni solishtirish va baholash
- Ara natijalarni ilmiy muhokama qilish va takomillashtirish
- Tadqiqot yo'nalishini zaruratga ko'ra optimallashtirish

3 3-bosqich Tadqiqotni yakunlash va himoya bosqichlari (25–36 oy)

- Natijalarni umumlashtirish va yakuniy xulosalarni shakllantirish
- Ilmiy yangilik va amaliy natijalarni rasmiylashtirish
- Dissertatsiyani dastlabki ekspertizadan o'tkazish va tuzatishlar kiritish
- Dissertatsiyani himoyaga taqdim etish
- Ilmiy kengashda himoya qilish

• Usuliy ta'minot va boshqaruv

• Malakali ilmiy rahbar va jamoa

• Zamonaviy uskuna, dakturiy ta'minot va ma'lumotlar bazalari

• Ilmiy adabiyotlar va ochiq ilmiy ma'lumotlar

• Hamkor tashkilotlar va tashqi ekspertlar yordami

✓ Baholashda e'tibor qaratiladi

Strategiyaning mantiqliligi va izchilligi

tadqiqot maqsadi, vazifalari va usullari bilan mosligi va uzviy bog'langanligi

Bosqichlarning asoslanganligi

bosqichlar ketma-ketligi, muddatlari va ularning maqsadga xizmat qilishi

Metod va usullarning adekvatligi

tanlangan usullar tadqiqot obyekti, predmeti va maqsadiga mosligi

Resurslardan foydalanish samaradorligi

mavjud resurslar va imkoniyatlardan oqilona va samarali foydalanish

Natijalarning ishonchilligi va verifikatsiyasi

natijalarni aniqlik, takrorlanuvchanlik va verifikatsiya qilish mexanizmlarining mavjudligi

Yakuniy asoslashning dalilliligi

kutilayotgan natijalar va ularning ilmiy-amaliy ahamiyatining yetarli asoslanganligi

Eslatma:

ushbu bo'limda tadqiqotni amalga oshirish strategiyasi, bosqichlar rejasi, zarur resurslar asoslantiriladi hamda kutilayotgan natijalar va ularning ilmiy-amaliy qiymati yakuniy dalillar bilan izohlanadi.